

2025

(Nov/Dec)

RURAL DEVELOPMENT
(Generic Elective Course)

Paper : GECRD3

**(Rural Development Institutions and
Programmes in India)**

Full Marks : 60

Time : 2 hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions*

1. তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ উত্তৰ দিয়া : 1×8=8

Answer the following questions :

(a) ভাৰতত পঞ্চমতী বাজ বৰহাক সাংবিধানিক স্বীকৃতি দিয়া
সাংবিধান সংশোধনী বিধেয়ক কোনখন আছিল?

Which constitutional amendment act
gave constitutional status to the
Panchayati Raj system in India?

(b) কোন ভাৰতীয় কৰ্তৃপক্ষই NGOৰ বৈদেশিক অৰ্থ সাহায্য
পৰ্যবেক্ষণ কৰে?

Which Indian authority monitors the
foreign fundings of NGOs?

26P/364

(Turn Over)

(c) কোনখন সমিতিৰ পৰামৰ্শ মৰ্মে NABARD গঠন কৰা হৈছিল?

NABARD was established on the recommendations of which committee?

(d) DAY-NRLMৰ সম্পূৰ্ণ ৰূপটো লিখা।

Write the full form of DAY-NRLM.

(e) সমবায়ৰ এটি মুখ্য উদ্দেশ্য লিখা।

Write a primary objective of cooperative.

(f) DDU-GKY কোন চনত আৰম্ভ হৈছিল?

In which year was DDU-GKY started?

(g) ২০১৮ চনত সবিশিষ্ট অভিযানৰ সৈতে কোনখন মুখ্য আঁচনি একত্ৰিত কৰা হৈছিল?

Which major programme was merged with Sarva Shiksha Abhiyan in 2018?

(h) ICDS আঁচনিৰ লক্ষ্য হোৱা শিশুসকলৰ বয়সৰ সীমা কিমান?

Which age-group of children is targeted under ICDS programme?

2. তলত দিয়াবোৰৰ ওপৰত চমু টোকা লিখা (যি কোনো চাৰিটা):

3×4=12

Write short notes on the following (any four):

(a) অসম পঞ্চায়তী ৰাজ আইন, ১৯৯৪

Assam Panchayati Raj Act, 1994

(b) আত্মসহায়ক গোট আৰু গ্ৰাম্য অৰ্থনীতিত ইয়াৰ প্ৰাসংগিকতা

Self-help groups and its relevance in rural economy

(c) PMAY-Gৰ গুৰুত্ব

Significance of PMAY-G

26P/364

(Continued)

(d) DDU-GKYৰ প্ৰধান উদ্দেশ্যসমূহ

Major objectives of DDU-GKY

(e) ICDSৰ কাৰ্যবাহী

Functions of ICDS

তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ উত্তৰ দিয়া:

Answer the following questions:

3. (a) পঞ্চায়তী ৰাজ ব্যৱস্থা কি? ভাৰতৰ গ্ৰাম্য উন্নয়নত পঞ্চায়তী ৰাজ ব্যৱস্থাৰ ভূমিকাৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।
3+7=10

What is Panchayati Raj system? Discuss about the role of Panchayati Raj system in rural development of India.

নাইবা / Or

(b) বেচৰকাৰী সংস্থাৰ অৰ্থ কি? ভাৰতৰ গ্ৰাম্য উন্নয়নত বেচৰকাৰী সংস্থাসমূহৰ ভূমিকাৰ সম্পৰ্কে আলোচনা কৰা।
3+7=10

What is the meaning of non-governmental organization? Discuss the role of non-governmental organization in rural development of India.

4. (a) ক্ষুদ্ৰ ঋণ বুলিলে কি বুজা? ভাৰতৰ গ্ৰাম্য মহিলাসকলক ক্ষুদ্ৰ ঋণে কেনেদৰে অৰ্থনৈতিকভাৱে শৰল কৰিছে? আলোচনা কৰা।
3+7=10

What do you mean by micro-finance? How does micro-finance economically empower rural women of India? Discuss.

নাইবা / Or

(b) সমবায়ৰ মুখ্য কাৰ্যবাহী কি কি? ভাৰতৰ সমবায় আন্দোলনৰ বিষয়ে চমুকে আলোচনা কৰা।
4+6=10

26P/364

(Turn Over)

What are the basic functions of cooperative? Discuss briefly about cooperative movements in India.

5. (a) DAY-NRLM কি হয়? ইয়াৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ লিখা।
মহিলা সৰলীকৰণ আৰু দৰিদ্ৰ হ্রাসৰ ক্ষেত্ৰত DAY-NRLMৰ প্ৰভাৱৰ বিষয়ে ব্যাখ্যা কৰা। 2+2+6=10
What is DAY-NRLM? Write its features.
Analyze the impact of DAY-NRLM on women's empowerment and poverty alleviation.

নাইবা / Or

- (b) মহাত্মা গান্ধী বহুদৈয় গ্ৰামীন বোজ্জাৰ গাৰ্বেণ্টী আঁচনি ৰূপায়ণত সন্মুখীন হোৱা মুখ্য প্ৰত্যাহ্বানবোৰ আলোচনা কৰা। 10
Discuss the major challenges faced in the implementation of the Mahatma Gandhi National Rural Employment Guarantee Scheme.

6. (a) সৰ্বশিক্ষা অভিযানে কেনেদৰে ভাৰতত সৰ্বজনীন প্ৰাথমিক শিক্ষা গ্ৰহণৰ লক্ষ্য পূৰণ কৰাত বৰঙণি যোগালে? চমুকৈ আলোচনা কৰা। 10

How has Sarva Shiksha Abhiyan contributed in achieving universal elementary education in India? Discuss briefly.

নাইবা / Or

- (b) অনুসূচিত জাতি আৰু অনুসূচিত জনজাতিৰ উন্নয়নৰ বাবে ভাৰত চৰকাৰে গ্ৰহণ কৰা গ্ৰাম্য উন্নয়ন কাৰ্যক্ৰমসমূহৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা। 10
Discuss about the rural development programmes taken by the Government of India for the development of Scheduled Castes and Scheduled Tribes.

★★★

